

राज्यात माहे मे, जून व ऑक्टोबर, २००६ आणि
मार्च ते जून २००७ या कालावधीत वादळ, अवेळी
पाऊस, गारपीट, अतिवृष्टी व पूर यामुळे पिकांचे
नुकसान झालेल्या शेतक-यांना मदत देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक नैसआ-१००७/प्र.क्र.२८१/१० -अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-३२
दिनांक:- २४ जून, २००८

वाचा:-

१) शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्रमांक-

१. सीएलएस ०७-०५/प्र.क्र.१९२(शेती)/म-३, दिनांक १६ सप्टेंबर, २००५
२. सीएलएस ०७-०७/प्र.क्र.२७१/म-३, दिनांक ३ मार्च, २००८,
३. आरएलएफ ०९/०७/प्र.क्र.३६३/म-३, दिनांक ७ एप्रिल, २००८,
४. एससीवाय ०४/२००८/प्र.क्र.६६/म-११, दिनांक २० मे, २००८,

२) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्रमांक -

१. नैसआ/विप्र-२/अपागा/मे २००६/२४२/२००६, दिनांक २०-०९-२००६,
२. नैसआ/विप्र-२/अतिवृष्टी-जून २००६/०९/०७, दिनांक १७-०१-२००७,
३. नैसआ/विप्र-२/अवेळी पाऊस-ऑक्टो २००६/७४/०७, दिनांक २८-०२-२००७,
४. नैसआ/विप्र-२/मार्च-०७/अपागा/२५५/२००७, दिनांक ३१-०५-२००७,
५. विप्र २/नैसआ/एप्रिल-मे ०७/अपागा/३५४/०७, दिनांक २३-०८-२००७,
६. विप्र २/नैसआ/जून ०७/अपागा/३४६/२००७, दिनांक २२-०८-२००७,

शासन निर्णय:-

राज्यात माहे मे-२००६, जून २००६, ऑक्टोबर २००६ तसेच मार्च - जून २००७ या कालावधीत वादळ अवेळी पाऊस, गारपीट, अतिवृष्टी व पूर यामुळे शेतीपिके/फळपिके यांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान झाले या झालेल्या नुकसानीचे महसूल व कृषि विभागाच्या यंत्रणेमार्फत संयुक्तपणे सविस्तर सर्वेक्षण करून पंचनामे करण्यात आले आहेत. या सर्वेक्षणानुसार सुमारे १५१७६.३३ हेक्टर क्षेत्रावरील पिकाचे ५०% पेक्षा जास्त नुकसान झाले आहे. त्यामुळे आपदग्रस्त शेतक-यांना २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत दिनांक १६ सप्टेंबर २००७ च्या शासन निर्णयाच्या तरतुदीनुसार ५०% पेक्षा जास्त नुकसानीच्या क्षेत्रास विशेष दराने मदत देण्याचा निर्णय महसूल व वन विभागाच्या संदर्भाधिन शासन निर्णय

क्रमांक सीएलएस ०७-०७/प्र.क्र.२७१/म-३, दिनांक ३ मार्च, २००८, व आरएलएफ ०९/०७/प्र.क्र.३६३/ म-३, दिनांक ७ एप्रिल, २००८, अन्वये घेतलेला आहे. त्यानुसार खाली नमूद केलेल्या दराने व कार्यपद्धतीनुसार मदत वाटप करावी.

अ.क्र.	पिके	अनुदान प्रति हेक्टरसाठी (दोन हेक्टर पर्यंत मर्यादित)
(i)	ऊस व केळी	रु. १०,००० /-
(ii)	भात व कापूस	रु. ५,००० /-
(iii)	इतर पिके (स्थायी आदेशात नमूद असलेली पीके) व भाजीपाला पीके	रु. ३,५०० /-
(iv)	फळबागा	रु. १०,००० /-
(v)	भात नागली व वरई यांच्या रोपवाटिका	रु. १,०००/-

१.२) ही मदत बाधीत शेतक-यांना रोखीने बँकेमार्फत देण्यात यावी.

१.३) ज्या बाधीत शेतक-यांचे बँकेमध्ये खाते असेल त्या खात्यात सदर रक्कम जमा करावी.

१.४) ज्या बाधीत शेतक-यांचे बँकेमध्ये खाते नसेल त्यांच्याबाबतीत देय अनुदानाच्या रक्कमेचा वापर करून बँकेत नवीन खाते उघडण्यात यावे.

१.५) हे आदेश निर्गामीत होण्यापूर्वी वादळ अवेळी पाऊस, गारपीट व अतिवृष्टी यामुळे सदर कालावधीत ज्या बाधित शेतक-यांना स्थायी आदेशातील दराने वस्तुरुपाने मदत दिली असेल त्याची किंमत वजा करून उर्वरीत रक्कम बँकेत जमा करावी.

१.६) या अनुदानातून कोणत्याही प्रकारची कपात व वसुली करण्यात येऊ नये.

१.७) आपदग्रस्त शेतक-यांना सदर मदत कमीत कमी रु. ५००/- देय राहिल.

२. अनुसरावयाची कार्यपद्धती -

२.१) पंचनाम्यात नोंदविलेले पिक व क्षेत्र तसेच पिक नोंदीनुसार ७/१२ मध्ये नोंदविलेले पिक व क्षेत्र एकच आहे याची खातरजमा सदर मदत वितरित करण्यापूर्वी करण्यात यावी.

२.२) बाधित शेतक-यांची गावनिहाय व शेतकरी निहाय यादी जिल्हाधिकारी यांनी प्रमाणित करावी.

२.३) वरील परिच्छेद क्रमांक २ अनुसार बाधित शेतक-यांना प्रत्यक्ष अनुज्ञेय असलेल्या रक्कमेचा तपशील व बँकेत खाते असल्यास खाते क्रमांक प्रमाणित केलेल्या यादीत अंतर्भूत करण्यात यावा. जिल्हाधिकारी यांनी सदर प्रमाणित केलेली गाव निहाय व बाधित शेतकरी निहाय यादी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना तातडीने प्राप्त करून द्यावी.

२.४) सदर यादीत दर्शविलेल्या बाधीत क्षेत्रातील तपशिलानुसार पीके व क्षेत्र, पीकांच्या पारंपारिक क्षेत्राशी सर्वसाधारणपणे मिळती जुळती आहे याची खातरजमा जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी करावी.

२.५) बाधीत शेतक-यांना अदा करावयाची रक्कम बँकेमार्फतच अदा करावयाची असल्यामुळे प्रत्येक शेतक-यासाठी वेगळा धनादेश न काढता बँकनिहाय खातेदारांच्या याद्या तयार करुन सर्व खातेदारांकरीता एकत्रित धनादेश बँकेत जमा करावा. बँकेने यादी प्रमाणे व खात्याप्रमाणे संबंधित शेतक-याच्या नावावर अनुज्ञेय रक्कम जमा करावी. अशा प्रकारे जमा होणा-या रक्कमेमधून कोणत्याही प्रकारची कपात व वसुली करण्यात येवू नये.

२.६) जिल्हाधिकारी यांनी प्रमाणित केलेल्या यादीनुसार बाधित शेतक-यांना देय मदतीचे वाटप विहित कार्यपद्धतीनुसार होईल याबाबत योग्य संनियंत्रण विभागीय आयुक्त यांनी ठेवावे. मदतीचे वाटप सुरळीत होण्याच्या दृष्टीने स्थानिक परिस्थितीनुसार वितरणाच्या वरील कार्यपद्धतीत काही किरकोळ बदल करावयाचे असतील तर त्याबाबत विभागीय आयुक्त व आयुक्त कृषि यांनी संयुक्तपणे निर्णय घ्यावा. प्रमाणित यादीनुसार मदत प्रत्यक्ष अदा करतेवेळी एखाद्या शेतक-याला मदत अनुज्ञेय नाही असे आढळल्यास त्याला ही मदत अदा न करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

२.७) मदत वाटपात अनियमितता होणार नाहीत याची दक्षता कृषि आयुक्त यांनी घ्यावी. त्याबाबत आवश्यक ते आदेश / सूचना त्यांनी क्षेत्रीय अधिका-यांना निर्गमित कराव्यात व त्याबाबत संनियंत्रण करावे.

३. निधीची व्यवस्था -

३.१) राज्यात माहे मे-२००६, जून २००६, ऑक्टोबर २००६ तसेच मार्च - जून २००७ या कालावधीत वादळ अवेळी पाऊस, गारपीट व अतिवृष्टी यामुळे शेतीपिके/फळपिके यांचे ५० टक्केपेक्षा जास्त नुकसानीचे बाधित क्षेत्र १५१७६.३३ हेक्टर करिता विशेष दराने मदत वाटपासाठी रु.७९८.३७ लाख अनुदानाची आवश्यकता आहे. त्याबाबतचे विवरणपत्र सोबत जोडले आहे.

३.१) वरील प्रमाणे शेती पिकाचे / फळबागाचे ५० टक्केपेक्षा जास्त नुकसान झालेल्या बाधित शेतक-यांना मदत देण्यासाठी शासन निर्णय महसूल व वन विभाग क्रमांक .एससीवाय ०४/२००८/प्र.क्र.६६/म-११, दिनांक २० मे, २००८, अन्वये रु.६५०.०० लाख (रुपये सहाशे पन्नास लाख फक्त) इतका निधी महसूल व वन विभागाने कृषि व पदुम विभागास खर्च करण्यास प्राधिकृत केले आहे.

३.२) त्यानुसार बाधीत शेतक-यांना वरीलप्रमाणे मदत देण्यासाठी "मागणी क्र. सी-६-२२४५-नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य-०२-पूर, चक्रीवादळे इत्यादी १०१-अनुग्रह सहाय्य, ३१-सहायक अनुदाने (०४) (०५) इतर बाबी (२२४५ ०२४४)" या लेखाशिर्षाखाली सन २००८-२००९ करिता उपलब्ध झालेल्या रु.६५०.०० लाख (सहाशे पन्नास लाख फक्त) अनुदानाची रक्कम चालू वित्तीय वर्षात सन २००८-२००९ खर्च करण्यासाठी आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे, यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच या निधीचे जिल्हानिहाय वितरण करण्यास आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

३.३) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर निधीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही व हा खर्च दिनांक ३१ मार्च, २००९ पुर्वी करण्यात येईल, याची दक्षता नियंत्रण अधिका-यांनी घ्यावी.

३.४) आहरण व संवितरण अधिका-यांनी कोषागार / उपकोषागार यांजकडे पाठविण्यात येणाऱ्या बिलासोबत जोडल्या जाणाऱ्या कॉम्प्युटर स्लिपमध्ये गौण / उपशीर्षाच्या "गणकयंत्र" संकेतांकाचा न चुकता उल्लेख करावा असे आदेश कृपया संबंधित अधिका-यांना नियंत्रण अधिका-यांनी द्यावेत.

३.५) या मदत वाटपाचे लेखे, अभिलेख, नोंदवहया विहित कार्यपध्दतीनुसार अनुदान आहरीत व वितरीत करणा-या करणा-या कार्यालयाच्या स्तरावर अद्यावत ठेवण्यात यावेत. विहीत कार्यपध्दतीनुसार केलेल्या नुकसानीच्या पंचनाम्यानुसार येणारी रक्कम व प्रचलित आदेशानुसार देय होणारी मदतीची रक्कम यापेक्षा जी रक्कम कमी असेल ती संबंधितास वाटप करण्यात यावी.

३.६) दरमहा होणाऱ्या खर्चाचे विवरणपत्र पुढील महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत न चुकता कृषि व पदुम विभाग व महसूल व वन विभागाला प्राप्त होईल अशी दक्षता नियंत्रण अधिकाऱ्यांनी घ्यावी.

३.७) कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर निधीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता नियंत्रण अधिकाऱ्यांनी घ्यावी. अनुदान वाटपासंबंधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र विहित कालावधीत या विभागास पाठविण्यात यावे.

४. हा शासन निर्णय, महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णय, क्र. एससीवाय ०४/२००८/प्र.क्र.६६/म-११, दिनांक २० मे, २००८ अन्वये त्या विभागाने कृषि विभागास प्राधिकृत केल्यानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २००८०६२४१५००१५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(आ.ग. परदेशी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा. मुख्यमुत्र्यांचे सचिव,
मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव.
मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व),
मा. अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.
मा. सभापती/उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, यांचे सचिव, विधान भवन, मुंबई.
मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक,
प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
सर्व विधानसभा / विधानपरिषद सदस्य,
आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ प्रती),
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, पुणे.
विभागीय कृषि सह संचालक, (विस्तार) (सर्व),
महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य-१/२, मुंबई/नागपूर (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षण),
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ, मुंबई,
व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,

सर्व अधिक्षक कृषि अधिकारी,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व कृषि विकास अधिकारी,
महसूल व वन विभाग ,(म-३/म-११), (५ प्रती)
वित्त विभाग (व्यय-१, व्यय-९, अर्थसंकल्प४/अर्थोपाय कक्ष), मंत्रालय,मुंबई
विभागातील सर्व कार्यासन अधिकारी,
निवडनस्ती

शासन निर्णय क्रमांक नैसआ-१००७/प्र.क्र.२८१/१० -अ,मंत्रालय विस्तार, मुंबई-३२,दिनांक:- २४ जून,२००८_चे सहपत्र

अ.क्र.	प्रयोजन व कालावधी	बाधित जिल्हे	जिल्ह्याची नावे	५०%वरिल बाधित क्षेत्र (हेक्टर)	विशेष दराने आवश्यक निधी (रुपये लाख)
१	अवेळी पाऊस व गारपीट (मे २००६)	६	सिंधुदुर्ग	११२	१.१२
			नाशिक	४	०.४
			जळगाव	६३२	६३.२
			अहमदनगर	१३	०.९१

			पूणे,	५९०.७२	३५.८७
			अमरावती,	१५३.९६	१४.६८
			मे-२००६	१,५०५.६८	११६.१८
२	अतिवृष्टी व पूर (जून २००६)	३	नाशिक	५९	२.२
			जळगाव	१११	१०.९
			वर्धा	१,७७७	७०.८२
			जून २००६	१,९४७	८३.९२
३	अतिवृष्टी (ऑक्टोबर ०६)	४	अहमदनगर,	३,८११.४१	१४०.७९
			अमरावती,	१,५३३	७१.१९
			वर्धा,	१,९३३.४९	११८.५८
			नागपूर	८६५.५	४३.५३
			ऑक्टो ०६	८,१४३.४०	३७४.०९
४	गारपीट मार्च २००७ (१२ मार्च २००७)	२	अमरावती	४५५	३३.८५
			वाशिम	१,१६९	४३.२३
			मार्च-०७	१,६२४	७७.०८
५	अवेळी पाऊस व गारपीट उप्रिल-मे-२००७	७	पुणे	२३९.१८	१२.१५
			अहमदनगर	९५.७२	४.९२
			सोलापूर	१२.९०	१.२९
			सातारा	२.२५	०.१५
			धुळे	३७१.९०	१७.३०
			जळगाव	६६४.११	६६.२७
			वर्धा	७४.३९	७.४४
			एप्रिल-मे २००७	१४६०.४५	१०९.५२
६	अवेळी पाऊस व गारपीट जून २००७	२	अहमदनगर	२७२.३९	१५.२७
			जळगाव	२२३.०९	२२.३१
			जून २००७	४९५.४८	३७.५८
			एकूण	१५१७६.०१	७९८.३७